Beretning for DN Morsø, årsmødet 26.10.2026

For godt to år siden indgik Landbrug & Fødevarer, regering og DN en aftale, der skal reducere udledning af CO_2 og N (kvælstof) fra landbruget. Desuden skal der plantes mere skov, og der skal være mere beskyttet natur.

Nu har vi i vores lokalafdeling ikke meget indflydelse på **Den Grønne Trepart**, men den har en del indflydelse på hvad vi deltager i, og vores tankegange. Men den har betydet, at vi i to år har deltaget i **kystvandrådet** for Thisted Bredning, hvor der er et meget stort indsatsbehov mht. mindre N-udledning. Kystvandrådet afleverede i juni sine anbefalinger med en lang række tiltag, som tilsammen kan give den ønskede reduktion af N-forureningen af Thisted Bredning. Blandt de vigtigste er, at lavbundsjorde tages ud af drift og vandstanden hæves – det er meget effektivt med hensyn til reduktion af både CO_2- og N-udslip, og vi konstaterer at Morsø kommune arbejder målrettet med dette. En anden betydelig anbefaling fra kystvandrådet er at tage jord ud af drift, hvor der både er drikkevandsinteresser og naturpotentiale . . . vi har til gode at se, hvornår der bliver arbejdet videre med dette.

Jeg har selv deltaget i kystvandrådet, og det har om ikke andet givet mig en forståelse af, at forureningen fra landbruget er en kompleks affære. Og det har tydeliggjort, at påstanden om, at det er byernes spildevand og overløb fra samme som er problemet, er en falsk påstand. Byernes spildevands N-bidrag til Thisted bredning er ca. 3,5% (inkl. overløb), landbrugets bidrag er omkring 70%.

Stefan har siddet med i den **lokale grønne trepart**. Mors er omfattet af Trepart Limfjorden, og er som sådan ikke forpligtet til at nedsætte et lokalt udvalg – det har man så valgt at gøre "for at sikre inddragelse af lokal viden i . . . arbejdet med Den lokale Trepart Limfjorden og omlægningsplaner for Morsø Kommune". Kommunen har indtil nu især fokuseret på lavbundsprojekter som værktøj til reduktion af N og CO_2.

Landspolitisk forlanger regeringen hurtig reduktion af N-udledningen via regulering af gødskning (L5). Det er uden for DN Morsøs arbejdsområde, men det er ikke forkert at sige, at det har skabt en del uro i landbrugserhvervet.

Endvidere har vi i bestyrelsen besluttet, at vi vil prøve at fremme naturindholdet i de lavbundsprojekter, som med tiden vil blive realiseret – lad os håbe at flere projekter falder ligeså godt ud som Nees vig (færdiggjort 2023), hvor helårsafgræsning indtil videre sikrer enge, som er meget værdsat af fugle, og dermed sikkert også af mange andre organismer.

Med hensyn til det tredje indhold i den grønne trepart: mere natur, så arbejder vi på en ide, vi kalder "Morsøs Grønne Ryg", hvor vi foreslår et sammenhængende naturområde fra Vilsund til Feggesund. Vi har fået støtteerklæringer fra forskellige institutioner og personer, som kan se det gode i ideen, tak til dem alle.

DN Vesthimmerland har, i samarbejde med DN Thy, Jammerbugt, Skive-Salling og Morsø, taget initiativ til et møde med borgmestre og T&M udvalgsformændene fra de nævnte kommuner nu i november – og formålet er et informationsmøde om muligheden for en naturpark Løgstør Bredning. En naturpark er en certificeringsordning under friluftsrådet, og et af kriterierne er, at mindst halvdelen af arealet skal bestå af beskyttet natur.

I regeringsgrundlaget indgik også sikring af **drikkevandet** mod yderligere forurening med nitrat og sprøjtegifte. Vi har i årtier været vidne til, at strategien til drikkevandsbeskyttelse gik via frivillige aftaler med naboerne, typisk landbrug, til boringerne – der har desværre været begrænset villighed til frivillighed, og her på Mors har vi pesticidrester i ca. 70% af boringerne. Vi forventer, der sker noget på denne front nu.

Vi deltager også i **Morsø kommunes grønne råd**, som mødes 2x årligt. Det seneste møde foregik ved Østerstrand rensningsanlæg – og gæt hvor meget af N-tilførslen til Løgstør bredning, der stammer herfra: 0,6%. Vi har forstået, at kommunen ønsker at stramme arbejdsformen på de grønne rådsmøder op, og bl.a. lade den grønne trepart være et fast punkt på dagsordenen. Det kan være gavnligt, at flere grønne organisationer hører om arbejdet og giver deres meninger til kende.

DN Morsø har siden sidste årsmøde arrangeret 3 **naturvandringer**, samt haft en stand på foreningernes dag den 8. august. Særligt dette arrangement, hvor gæster ved vores stade kunne få oplysninger om deres drikkevand ved Stefan, og hvor vi fik talt med mange mennesker, som fik hvervemateriale i hånden, resulterede i indmeldelser i DN. Og medlemmer ønsker vi flere af, så kender I nogen, der brænder for miljø og natur, så . . .

I DN arbejder vi for naturen, miljøet og klimaet. Det betyder, at vi grundlæggende mener at **biogasanlæg** er sund fornuft, samt at **vindmøller og solceller** er goder, som pga. verdens skæve gang ser ud til at blive endnu vigtigere kilder til energi fremover. Personligt ser jeg hellere end gerne alternativer til skibene lastet med kul, olie og gas.

Men biogas og VE er også dilemmafyldte. Samtidig med at biogas er fornuftig udnyttelse af affaldsfraktioner til energiudvinding, er der gener i form af tung trafik og lugt. VE-anlæg, og i særlig grad nok møller, er indgribende i lokalsamfunds liv pga. store afstandskrav, påvirkning af ejendommes salgbarhed mm. Aktuelt har vi ikke givet høringssvar vedr. mølleprojektet i Moutrup, da der ikke er naturinteresser på spil – troede vi Efter høringsfristen bliver vi gjort opmærksom på, at ca. halvdelen af møllerne ønskes placeret i et muligt kommende lavbundsprojekt – det vil vi se nærmere på i næste runde om Moutrup-møllerne. Til gengæld er vi ret sikre på, at mølleprojektet ved Søndenom, mellem Tissing Vig og Sønder Vig ligger det forkerte sted i forhold til naturinteresser.

Når kommunen træffer afgørelser i **sager om miljø og natur**, får DN sagerne tilsendt, og som landsdækkende natur- og miljøorganisation er vi klageberettigede. Det er samlet set ret få sager, der bliver påklaget, men alle bliver tjekket. Vi har bl.a.

påklaget et par sager om udledningstilladelser fra virksomheder, samt en dispensation til at inddrage § 3 beskyttet natur til græsplæne og P-plads. Endvidere har vi af egen drift klaget over indgreb/overgreb i 4 tilfælde, hvor det er gået ud over § 3 beskyttet natur. Desuden har vi klaget over fjernelse af et beskyttet dige. Her skal lyde en stor tak til de medlemmer, der bruger øjnene ude i landskabet.

Jeg er ikke i DN, fordi jeg synes det er spændende at arbejde med jura og klagesager – men det er arbejde nogen skal gøre, og vi skal være glade for, vi har et professionelt sekretariat i baghånden. Jeg er i DN, fordi jeg af hjertet mener at **naturen er vigtig for os alle**, og fordi vi skal have en planet med et rigt plante- og dyreliv, med økosystemer der ikke er ved at kollapse i forurening. Det er grunden til, at jeg – sammen med ca. 20 andre frivillige i DN – et par gange om måneden måler sigtedybden (mål for N-forurening) i Limfjorden. Det er grunden til at jeg i regi af DOF foretager punkttællinger af fugle, primært i det dyrkede land. Herved bidrager jeg, sammen med 100-vis af andre frivillige, med data, der måler ændringer i fuglebestandene. Det er også grunden til, at jeg på min vej registrerer insekter og planter i app'en arter.dk – hvis I ikke allerede gør det, så kan jeg anbefale jer at gå i gang, det kan give overraskende viden, også om havens biodiversitet.

Som led i arbejdet med beskyttelse af naturen fik vi bevilget 2 **flagermusedetektorer** til DN Morsø. 2026 har været et prøveår, men jeg kan godt afsløre at alle steder på nær et – indtil videre – hvor vi har haft detektorerne opstillet, har der været flagermus. I naturbeskyttelsessammenhæng er alle arter flagermus karakteriseret som bilag 4-arter, dvs. de har krav på særlig opmærksomhed, og levesteder og ynglepladser (gamle træer, og sikkert også bygninger rundt omkring) bevares – men de lever skjult og i mørke, vi ved ikke nok om flagermusene her på Mors. Hvis der er et par stykker, som har lyst til at nørde med flagermus, så siger vi mange tak!

Til sidst vil jeg sige **tak** til vore mange trofaste medlemmer, og tak til bestyrelse og frivillige for jeres indsats, konstruktive samtaler og sparring. Og tak til Tina Rais, som efter 6 år i bestyrelsen har ønsket at stoppe som medlem af bestyrelsen.

Jens Dejgaard Jensen